

De opmerking van collega PINKHOF ondersteunt, zonder dit waarschijnlijk te bedoelen, mijn betoog. Het woord „draad” is *in den door mij aangehaalden* Bijbeltekst ingelascht, en komt *op die plaats* in het Hebreeuwsch niet voor. Dat het in den Hebreeuwschen Bijbel nergens zou te vinden zijn, heb ik, zooals duidelijk uit het zinsverband blijkt, niet willen zeggen. In Hooglied IV, 3 en in Jozua II, 18 wordt in het Hebreeuwsch bij de kleuraanduiding wel een zelfstandig naamwoord gebezigd, dat evenwel in den Statenbijbel door „snoer” en „snoer van scharlaken-draad” vertaald is. „Uwe lippen zijn als een scharlaken snoer”, heet het in het Hooglied. Hier kan toch geen sprake zijn van een „draad”, maar moet men wel aan een koord of band denken. En dit is toch juist, wat ik heb willen aantonen.

's Gravenhage, 10 Mei 1941

J. B. F. VAN GILS

DE OPERATIE VAN BRANDES BIJ HALLUX VALGUS EN HALLUX RIGIDUS

Naar aanleiding van het artikel van collega OUDENAARDEN in dit *Tijdschrift* van 3 Mei l.l., wil ik graag het volgende opmerken:

1e. Het lijkt mij niet juist, aan het wegnemen van een deel van het grondlid van den grooten teen den naam „operatie van BRANDES” te geven. Deze operatie werd reeds in 1887 door DAVIES-COLLEY ter behandeling van den hallux rigidus aanbevolen. Aan BRANDES komt slechts de verdienste toe haar in 1929 — in navolging van HEUBACH (1897) — te hebben toegepast voor de behandeling van den hallux valgus.

2e. Het wegnemen van een deel van het grondlid van den grooten teen blijft voor den orthopaed, die bij voorkeur reconstructief te werk gaat, een verminkende operatie.

Bij den hallux valgus stelt zij ons alleen in staat de valguscontractuur van den grooten teen op te heffen. De spreivoet, de supinatie van het eerste middelvoetsbeentje, de verplaatsing van de sesambeentjes en het verstoorde spierevenwicht blijven echter bestaan. Verder komt het bij deze behandelingswijze tot een onaesthetische verkorting van den grooten teen, terwijl daarbij ook de belangrijke functie van dezen teen bij het afwikkelen van den voet verloren gaat.

Tengevolge van de resectie van $\frac{2}{3}$ deel van het grondlid wordt de groote teen tot een passief aanhangsel van den voet, dat niet meer actief kan worden bewogen en dus niet meer in staat is den bij de normale afwikkeling noodzakelijken druk op de onderlaag uit te oefenen.

Om al deze redenen mag de als „operatie van BRANDES” aanbevolen behandelingswijze — naar mijn meening — slechts bij uitzondering ter behandeling van den hallux valgus worden toegepast; namelijk bij oude patiënten, bij wie naast de valguscontractuur een duidelijke arthrosis deformans van het grondgewricht van den grooten teen bestaat. Zulke patiënten kunnen niet meer in aanmerking komen voor reconstructieve behandelingswijzen, voor hen is een palliatieve behandeling voldoende.

Bij jongere patiënten echter, die hun voeten nog jaren moeten gebruiken en wier beroepsmogelijkheden en levensvreugde van een ongestoorde functie der voeten afhankelijk zijn, moet een behandelingswijze worden toegepast, die er op gericht is zooveel mogelijk een normalen anatomischen en functioneelen toestand te herstellen. Voor den hallux rigidus geldt hetzelfde. Bij oudere personen met duidelijke arthrosis deformans van het grondgewricht van den grooten teen kan men de resectie van het $\frac{2}{3}$ deel van het grondlid toepassen. Bij jongere patiënten, bij wie alleen een flexiecontractuur van het grondgewricht van den grooten teen bestaat en aan dit gewricht nog geen arthrotische veranderingen zijn waar te nemen, beperke men zich tot het opheffen van de contractuur en vermijde de verminkende resectie van een deel van het grondlid van den grooten teen.

Leiden, 12 Mei 1941

G. CHAPCHAL